

IN MEMORIAM

Vladimir Braco Mušič (1930–2014)

Poslovil se je arhitekt, urbanist, profesor in publicist, dolgoletni direktor Urbanističnega inštituta Republike Slovenije.

Braco Mušič je bil eden od pobudnikov za ustanovitev Urbanističnega inštituta SRS. Na inštitutu se je zaposlil leta 1959, tri leta po njegovi ustanovitvi, med letoma 1974 in 1980 pa je bil tudi njegov direktor. Že od študentskih let, katerih del je preživel na Harvardu, je bil aktivno vpet v mednarodno urbanistično dogajanje. Tako se je leta 1956, še med študijem, udeležil kongresa CIAM v Dubrovniku. Vse to mu je omogočilo, da je spoznal najpomembnejše mednarodne strokovnjake za urbanizem in v šestdesetih letih na urbanističnem inštitutu začel voditi tudi ameriškojugoslovanski projekt regionalnega in urbanističnega planiranja. Na inštitutu je ustanovil poseben center za primerjalni urbanizem, ki je z več mednarodnimi konferencami in simpoziji v Slovenijo privabil pomembne evropske in ameriške strokovnjake. Pozneje se je po njegovi zaslugi mednarodna dejavnost inštituta še krepila in postal je mednarodno uveljavljena ustanova. Mušič je mednarodne izkušnje uspešno uporabil pri razvoju inštituta in jih skupaj s sodelavci prenašal tudi v prakso. Že zgodaj se je zavedal, da je urbanizem treba razvijati kot interdisciplinarno dejavnost in da lahko le sodelovanje številnih specializiranih strok, podprtih z novo tehnologijo, daje ustrezne usmeritve mestnemu razvoju. Zato je vabil k sodelovanju strokovnjake z različnih znanstvenoraziskovalnih področij, povezanih s prostorom, in po njegovi zaslugi ima danes inštitut zelo razvejeno interdisciplinarno raziskovalno skupino, v kateri delujejo arhitekti, krajinski arhitekti, urbanisti, geografi, sociologi, matematiki, informatiki, umetnostni zgodovinarji, agronomi itd. Bil je med pobudniki ustanovitve podiplomskega študija prostorskega planiranja (IPŠPUP), prvega univerzitetnega programa na področju prostorskih ved, pri katerem je tudi sam sodeloval kot profesor. Ta študij je omogočil, da so se mlajši kolegi lahko izobraževali doma, nekateri pa so tako kot Mušič opravljali magistrski ali doktorski študij v tujini.

Še pred kratkim je na urbanističnem inštitutu pripravil izjemno zanimivo predavanje o slovenskem urbanizmu. V njem je predstavil svoj kritični pogled na urejanje prostora v Sloveniji v zadnjih desetletjih in ga umestil v okvir razvoja svetovnega urbanizma. Predstavil je najpomembnejše urbanistične dosežke v polpreteklem obdobju in pokazal, s čim so pomembno vplivali na današnje stanje. Spregovoril je o nujnosti metodološkega pristopa v prostorskem planiranju in urbanističnemu oblikovanju, o vplivih zakonodaje na urejanje prostora in pomenu, ki ga ima pri tem, o vlogi države in osrednjih ustanovah, o politiki urbanizacije in prostorskega razvoja, o okoljski problematiki in vrednotenju krajine. Omenjene teme je ponazoril z obravnavo projektov, ki jih je vodil ali pri njih sodeloval (Maribor – jug, soseska Ruski car v Ljubljani, natečajni projekt za turistični center v Črni Gori in projekt Split 3 na Hrvaškem). Poudaril je potrebo po tesnejšem povezovanju med raziskovalno in izobraževalno sfero ter opozoril na pomen interdisciplinarnosti pri raziskovanju in urejanju prostora v Sloveniji. Ustavil se je ob tem, kako pomembno je bogatiti in razvijati osrednjo knjižnico slovenskega urbanizma in skrbeti za njen arhiv. V svojem predavanju je, če povzamemo, opozoril na številne probleme, s katerimi se je kot projektant, direktor urbanističnega inštituta, politični funkcionar, pedagog in publicist ukvarjal od začetka do konca svoje poklicne kariere in s katerimi se pri urejanju prostora spoprijemamo še danes.

Pred kratkim smo se pogovarjali o ureditvi njegove intelektualne zapuščine, tako da bi bila dostopna raziskovalcem (dela se je že lotil mlajši arhitekturni zgodovinar). Želeli smo ga tudi prositi, da bi sodeloval pri recenziji urbanističnega terminološkega slovarja, ki ga pripravljamo na inštitutu. Čeprav smo zamudili marsikatero priložnost, da bi od spoštovanega kolega izvedeli še marsikaj iz bogate zakladnice njegovega znanja, pa ni sporno, da je k razvoju in ugledu urbanističnega inštituta prispeval veliko več, kot je znano javnosti. Škoda je, da mu ni uspelo napisati še nadaljevanja avtobiografije *Otroštvo v znamenju vojne*, ki bi osvetlila njegovo življenjsko pot do današnjih časov.

Številni sodelavci se ga spominjamo kot izjemno razgledanega strokovnjaka, odličnega mentorja in vizionarja, ki je urbanizmu dal pomen, kakršnega si zasluži, in ga dvignil na višjo strokovno raven, inštitut pa razvil v ugledno znanstveno ustanovo, ki je priznana ne samo doma, ampak tudi v svetu.

Njegova strokovna zapuščina nam bo vodilo pri nadaljnjem delu, kot človek, mentor in sodelavec nam bo ostal v trajnem spominu.